

688

USTAWA

z dnia 24 czerwca 1999 r.

o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

Art. 1. Ustawa reguluje tryb postępowania w sprawie wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, o której mowa w art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 2. Grupa obywateli polskich, licząca co najmniej 100 000 osób, mających prawo wybierania do Sejmu, może wystąpić z inicjatywą ustawodawczą przez złożenie podpisów pod projektem ustawy.

Art. 3. Projekt ustawy nie może dotyczyć spraw, dla których Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zastrzega wyłączną właściwość innych podmiotów, którym przysługuje inicjatywa ustawodawcza.

Art. 4. 1. Projekt ustawy wniesiony do Marszałka Sejmu powinien odpowiadać wymogom zawartym w Konstytucji i Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej oraz w niniejszej ustawie.

2. Wniesienie projektu ustawy nie stanowi przeszkody do wniesienia innego projektu, w tym także przez grupę obywateli, w tej samej sprawie.

3. Projekt ustawy, w stosunku do którego postępowanie ustawodawcze nie zostało zakończone w trakcie kadencji Sejmu, w której został wniesiony, jest rozpatrywany przez Sejm następnej kadencji bez potrzeby ponownego wniesienia projektu ustawy. W takim wypadku Marszałek Sejmu zarządza ponowne drukowanie projektu ustawy oraz jego doręczenie postom.

Art. 5. 1. Czynności związane z przygotowaniem projektu ustawy, jego rozpowszechnianiem, kampanią promocyjną, a także organizacją zbierania podpisów obywateli popierających projekt, wykonuje komitet inicjatywy ustawodawczej, zwany dalej „komitetem”. Komitet występuje pod nazwą uzupełnioną o tytuł projektu ustawy.

2. Komitet może utworzyć grupa co najmniej 15 obywateli polskich, którzy mają prawo wybierania do Sejmu i złożyli pisemne oświadczenie o przystąpieniu do komitetu, ze wskazaniem imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania oraz numeru ewidencyjnego PESEL.

3. W imieniu i na rzecz komitetu występuje pełnomocnik komitetu lub jego zastępca, wskazani w pisemnym oświadczeniu pierwszych 15 osób tworzących komitet.

4. Komitet posiada osobowość prawną, którą nabywa z chwilą przyjęcia przez Marszałka Sejmu zawiadomienia, o którym mowa w art. 6 ust. 2.

Art. 6. 1. Po zebraniu, zgodnie z wymogami zawartymi w art. 9 ust. 2, 1000 podpisów obywateli popierających projekt, pełnomocnik komitetu zawiadamia Marszałka Sejmu o utworzeniu komitetu. Podpisy, o których mowa w zdaniu pierwszym, stanowią część wymaganej liczby 100 000 podpisów osób popierających projekt.

2. W zawiadomieniu podaje się:

- 1) pełną nazwę komitetu oraz dokładny adres jego siedziby,
- 2) dane, o których mowa w art. 5 ust. 2,
- 3) dane: imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL pełnomocnika komitetu oraz jego zastępcy.

3. Do zawiadomienia załącza się projekt ustawy, spełniający warunki, o których mowa w art. 4 ust. 1, wraz z załączonym wykazem 1000 podpisów obywateli popierających projekt.

4. Jeżeli zawiadomienie odpowiada warunkom określonym w ust. 2 i 3, Marszałek Sejmu, w terminie 14 dni od jego doręczenia, postanawia o przyjęciu zawiadomienia. Postanowienie o przyjęciu zawiadomienia doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi komitetu.

5. W wypadku stwierdzenia braków formalnych zawiadomienia, Marszałek Sejmu, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, zwraca pełnomocnika komitetu do ich usunięcia w terminie 14 dni. Nieusunięcie braków powoduje odmowę przyjęcia zawiadomienia. Umotywowane postanowienie Marszałka Sejmu o odmowie przyjęcia zawiadomienia może być przez pełnomocnika komitetu zaskarżone do Sądu Najwyższego w terminie 14 dni od daty doręczenia. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w terminie 30 dni, w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym. Od postanowienia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny.

Art. 7. 1. Po otrzymaniu postanowienia, o którym mowa w art. 6 ust. 4, lub postanowienia Sądu Najwyższego uwzględniającego skargę, komitet ogłasza, w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim, fakt nabycia osobowości prawnej, adres komitetu oraz miejsca udostępnienia projektu ustawy do publicznego wglądu.

2. Od dnia przyjęcia przez Marszałka Sejmu zawiadomienia, o którym mowa w art. 6 ust. 4, lub otrzymania przez komitet postanowienia Sądu Najwyższego uwzględniającego skargę, o której mowa w art. 6 ust. 5,

do dnia wniesienia projektu ustawy, o którym mowa w art. 10 ust. 1, treść projektu nie może być zmieniona.

Art. 8. 1. Kampania promocyjna służy przedstawianiu i wyjaśnianiu przez komitet treści projektu ustawy, stanowiącego przedmiot inicjatywy ustawodawczej.

2. Kampania promocyjna na rzecz projektu ustawy oraz zbieranie podpisów obywateli popierających projekt ustawy może rozpocząć się po ogłoszeniu, o którym mowa w art. 7 ust. 1.

3. Do prowadzenia kampanii promocyjnej oraz do zbierania podpisów stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 28 maja 1993 r. — Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 45, poz. 205, z 1995 r. Nr 132, poz. 640, z 1997 r. Nr 47, poz. 297, Nr 70, poz. 443, Nr 88, poz. 554, Nr 98, poz. 604, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943 oraz z 1999 r. Nr 49, poz. 483), określające zasady przeprowadzania kampanii wyborczej, z wyłączeniem art. 142—148.

Art. 9. 1. W miejscu zbierania podpisów obywateli musi być wyłożony do wglądu projekt ustawy.

2. Obywatel udziela poparcia projektowi ustawy, składając na wykazie, obok swojego imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania oraz numeru ewidencyjnego PESEL, własnoręczny podpis. Na każdej stronie wykazu musi znajdować się nazwa komitetu i tytuł projektu ustawy, której obywatel udziela poparcia.

3. Wycofanie poparcia udzielonego projektowi ustawy jest nieskuteczne.

4. Wzór wykazu, o którym mowa w ust. 2, ustala, w drodze rozporządzenia, Prezes Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 10. 1. Pełnomocnik komitetu wnosi do Marszałka Sejmu projekt ustawy z załączonym wykazem podpisów obywateli popierających projekt.

2. Projekt ustawy wraz z załączonym wykazem podpisów obywateli popierających projekt nie może zostać wniesiony później niż 3 miesiące od daty postanowienia Marszałka Sejmu o przyjęciu zawiadomienia o utworzeniu komitetu lub postanowienia Sądu Najwyższego, o którym mowa w art. 7 ust. 1.

3. Jeżeli projekt ustawy został wniesiony zgodnie z postanowieniami art. 7 ust. 2, art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2, Marszałek Sejmu kieruje projekt ustawy do pierwszego czytania w Sejmie i zawiadamia o tym pełnomocnika komitetu.

Art. 11. 1. W wypadku stwierdzenia, że treść projektu ustawy lub uzasadnienia jest zmieniona, Marszałek Sejmu, w drodze postanowienia, nie później niż w terminie 14 dni od dnia wniesienia projektu, odmawia jego przyjęcia.

2. Na umotywowane postanowienie Marszałka Sejmu pełnomocnikowi komitetu przysługuje skarga do

Sądu Najwyższego. Przepis art. 6 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 12. 1. W wypadku uzasadnionych wątpliwości co do prawidłowości złożenia wymaganej liczby podpisów obywateli w sposób, o którym mowa w art. 9 ust. 2, Marszałek Sejmu, nie później niż w terminie 14 dni od dnia wniesienia projektu, zwraca się do Państwowej Komisji Wyborczej o stwierdzenie, czy jest złożona wymagana liczba podpisów. Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje czynności sprawdzających w terminie 21 dni. W postępowaniu przed Państwową Komisją Wyborczą jako obserwator może uczestniczyć pełnomocnik komitetu.

2. Jeżeli po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w ust. 1, prawidłowo złożona liczba podpisów popierających projekt okaże się mniejsza niż ustawowo wymagana, Marszałek Sejmu odmawia nadania biegu projektowi ustawy. Postanowienie Marszałka Sejmu w tej sprawie wraz z uzasadnieniem doręcza się niezwłocznie pełnomocnikowi komitetu.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 2, może być przez pełnomocnika komitetu zaskarżone do Sądu Najwyższego. Przepis art. 6 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 13. Pierwsze czytanie projektu ustawy na posiedzeniu Sejmu przeprowadza się w terminie 3 miesięcy od daty wniesienia projektu ustawy do Marszałka Sejmu lub postanowienia Sądu Najwyższego stwierdzającego prawidłowo złożoną liczbę podpisów popierających projekt ustawy. W wypadku określonym w art. 4 ust. 3 pierwsze czytanie odbywa się nie później niż w terminie 6 miesięcy od daty pierwszego posiedzenia Sejmu.

Art. 14. 1. W pracach nad projektem ustawy komitet reprezentuje przedstawiciel lub osoba uprawniona do jego zastępstwa, powołana w trybie określonym w art. 5 ust. 3 i art. 6 ust. 2 pkt 3.

2. Przedstawiciel jest uprawniony do udziału w pracach Sejmu i Senatu w trybie i na zasadach określonych odpowiednio w regulaminach Sejmu i Senatu.

Art. 15. 1. Wydatki związane z wykonywaniem inicjatywy ustawodawczej przez obywateli pokrywa komitet.

2. Komitet może organizować zbiórki publiczne środków finansowych na cele związane z wykonywaniem obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej, na zasadach i w trybie określonych w przepisach ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. U. Nr 22, poz. 162, z 1948 r. Nr 36, poz. 250, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1989 r. Nr 29, poz. 154, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668).

3. Organizowanie zbiórki publicznej nie wymaga pozwolenia.

Art. 16. 1. Komitetowi nie mogą być przekazywane na cele, o których mowa w art. 15 ust. 1, środki finansowe pochodzące:

- 1) z budżetu państwa,
- 2) od państwowych jednostek organizacyjnych,
- 3) z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych i innych komunalnych osób prawnych,
- 4) od przedsiębiorców państwowych, a także przedsiębiorców z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych oraz innych komunalnych osób prawnych.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również środków finansowych pochodzących od:

- 1) osób fizycznych nie mających miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą,
- 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) osób prawnych nie mających siedziby na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) innych podmiotów nie mających siedziby na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, posiadających zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu,
- 5) osób prawnych z udziałem podmiotów zagranicznych,
- 6) obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, misji specjalnych i organizacji międzynarodowych oraz innych obcych przedstawicielstw korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

Art. 17. 1. Finansowanie wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez obywateli jest jawne.

2. Pełnomocnik komitetu jest obowiązany do złożenia ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych sprawozdania finansowego o źródłach pozyskanych funduszy na cele inicjatywy ustawodawczej w terminie 3 miesięcy od dnia wniesienia do Marszałka Sejmu projektu ustawy, o którym mowa w art. 10 ust. 1, lub postanowienia Sądu Najwyższego, o którym mowa w art. 12 ust. 3, a w wypadku wcześniejszego rozwiązania komitetu — w terminie 3 miesięcy od dnia jego rozwiązania.

3. Wzór sprawozdania finansowego i szczegółowy zakres zawartych w nim informacji określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw finansów publicznych.

4. Sprawozdanie finansowe pełnomocnik komitetu podaje do publicznej wiadomości w dzienniku o zasię-

gu ogólnokrajowym w terminie, o którym mowa w ust. 2.

5. Pełnomocnik komitetu jest obowiązany do przechowywania dokumentów związanych z finansowaniem wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez okres 12 miesięcy od dnia publikacji sprawozdania finansowego.

6. Pełnomocnik komitetu, w wypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych funduszy na cele inicjatywy ustawodawczej nad poniesionymi wydatkami, jest obowiązany przekazać tę nadwyżkę instytucji charytatywnej. Informację o przekazaniu nadwyżki zamieszcza się w sprawozdaniu finansowym.

Art. 18. 1. Komitet ulega rozwiązaniu po upływie 3 miesięcy od daty:

- 1) zakończenia postępowania ustawodawczego,
- 2) postanowienia Marszałka Sejmu o odmowie nadania biegu projektowi ustawy lub postanowienia Sądu Najwyższego oddalającego zaskarżone postanowienie o odmowie nadania biegu projektowi ustawy,
- 3) bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w art. 10 ust. 2.

2. W innych wypadkach komitet ulega rozwiązaniu po upływie 3 miesięcy od upływu terminu wskazanego w art. 17 ust. 2.

Art. 19. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem przeszkadza w wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli albo przez nadużycie stosunku zależności wywiera wpływ na jej wykonywanie

— podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 20. Kto:

- 1) nie dopełnia obowiązku opublikowania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2, albo podaje w nim nieprawdziwe dane,
- 2) nie dopełnia obowiązku przechowywania dokumentów związanych z finansowaniem wykonywania inicjatywy ustawodawczej, o którym mowa w art. 17 ust. 5,
- 3) nie przekazuje instytucji charytatywnej nadwyżki środków finansowych, o której mowa w art. 17 ust. 6

— podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*